

Pensament Romà

Codi: 100408
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500243 Estudis Clàssics	OB	2	2
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	3	0
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Jaume Medina Casanovas
Correu electrònic: Jaume.Medina@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Tenir uns coneixements bàsics del que ha estat la història de Roma, tant en l'aspecte social, com polític i cultural.

Objectius

L'assignatura consistirà a considerar els trets particulars i essencials de la civilització romana, en la seva evolució històrica (des de la fundació de Roma fins a la caiguda de l'Imperi), amb una atenció especial al caràcter del poble romà, als seus costums, als sistemes filosòfics adoptats de la cultura grega, als seus principals pensadors i a la seva actitud davant la religió i el dret.

L'assignatura tindrà com a objectiu principal la consideració de les característiques de la civilització romana, posant una atenció especial en tot allò que els romans van pensar, sentir i fer. En acabar el curs, l'estudiant haurà de ser capaç de distingir les característiques principals de les tres grans èpoques de la història de Roma, amb les principals aportacions del poble romà a la cultura d'Occident, així com de reconèixer els corrents filosòfics que més influïren en el seu àmbit i les figures més remarcables en aquest camp.

Competències

Estudis Clàssics

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar i valorar les principals fites històriques, sociopolítiques, científiques, literàries i culturals del món grecoromà.
- Obtenir informació, a partir de l'estudi de les fonts escrites gregues i llatines, que permetin un accés a diferents aspectes dels realia (realitat sociocultural del món antic).
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Sintetitzar el debat actual sobre el lloc de la tradició clàssica a Occident.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar i valorar les principals fites històriques, sociopolítiques, científiques, literàries i culturals del món grecoromà.
- Obtenir informació, a partir de l'estudi de les fonts escrites gregues i llatines, que permetin un accés a diferents aspectes dels realia (realitat sociocultural del món antic).
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Sintetitzar el debat actual sobre el lloc de la tradició clàssica a Occident.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
2. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
3. Demostrar habilitat comunicativa en la transmissió d'uns coneixements especialitzats.
4. Demostrar habilitat en l'ús de la bibliografia principal de referència en àmbit de la civilització i el pensament antic.
5. Descriure amb precisió un aspecte monogràfic rellevant del món antic.
6. Examinar un aspecte monogràfic d'un passatge literari i connectar-lo amb els realia.
7. Explicar l'evolució del pensament a Grècia i Roma analitzant les innovacions intel·lectuals del món clàssic i la seva aportació al pensament occidental.
8. Expressar de manera efectiva, oralment i per escrit, el raonament crític entorn del pensament o el món clàssics.
9. Expressar-se de manera clara, cohesionada i coherent, oralment o per escrit.
10. Identificar i valorar els grans assoliments històrics i culturals del món clàssic.
11. Interpretar articles periodístics o notícies a partir dels coneixements adquirits.
12. Interpretar textos i obres de pensadors grecs i romans i apreciar les aportacions que han fet a temes ètics i polítics.
13. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
14. Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats per al treball en equip: compromís amb el mateix, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
15. Sintetitzar i comunicar un aspecte substancial de la cultura i el pensament grecs o romans.
16. Valorar la recepció del pensament i de la història del món clàssic a Occident.

Continguts

Estudi de la cultura romana, posant una atenció especial a la seva veneració i respecte als "costums dels avantpassats", a la seva manera d'entendre els tractes entre els homes i els tractes amb la divinitat, a la seva particular organització social i política, des dels inicis de la seva història com a poble fins a la construcció i afiançament d'una estructura imperial que es mantingué viva i activa durant molts segles i que constitueix la base sòlida de les civilitzacions existents avui dia.

Bé que els romans no excel·liren mai per la seva originalitat en el camp de la filosofia, tanmateix no deixaren de tenir al llarg de totes les èpoques de la seva història unes personalitats ben significades en el camp del pensament. Des del cercle dels Escipions fins a Ciceró, des de Lucreci fins a Sèneca i, a les acaballes de l'antiguitat, sant Agustí, les formes del pensament grec anaren coneixent una expressió llatina tant a partir de les doctrines dels epicuris com dels estoics o dels platònics i dels aristotèlics.

Al llarg del curs, doncs, tindrem ocasió de conèixer, per mitjà del testimoni i amb l'ajut dels textos, quan calgui, no tan sols què pensaven els romans en matèria de filosofia i de religió, o de política i de dret, sinó també quines foren les seves grans obres tant en el camp de la literatura com en el de la filosofia i en el de l'organització social.

El curs centrarà l'atenció, d'una manera especial en quatre grans figures: l'epicuri Lucreci, l'orador i pensador eclèctic Ciceró, l'estoic Sèneca i el cristià Agustí d'Hipona.

No solament com a curiositat, sinó també per tenir un coneixement més aproximat del pensament d'aquests autors, seran considerades al llarg del curs les seves frases més cèlebres, espigolades de tota la seva producció.

Metodologia

Descripció dels percentatges: els percentatges fan referència al 100% de cada una de les activitats referides. Per exemple: el 40% de teoria es distribueix relativament de la manera següent: el 30% de treball presencial i el 10% de treball dirigit.

Treball presencial	Treball dirigit - Activitat supervisada
Teoria 30%	Teoria 10%
Pràctiques i problemes 5%	Pràctiques i problemes 15%
Seminaris 15%	Seminaris 25%

Activitat autònoma

El 50% de l'activitat autònoma de l'estudiant aplega activitats tant del treball presencial com del treball dirigit en una proporció decantada per una major activitat autònoma relacionada amb el treball dirigit.

Activitat d'avaluació (màx. 5%)

Aquesta activitat formarà part del 5% de Pràctiques i problemes.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	RESULTATS D'APRENENTAT
Dirigides		
	Redacció d'estudis sobre el pensament romà	
	Exposició dels treballs preparats	
	Exposició dels treballs i comentari dels aspectes relacionats amb el tema concret	
	Debat i revisió dels continguts, en base als dubtes relacionats amb els diversos aspectes de tipus històric i cultura	
Supervisades		
	Lectura i comentari de textos	
	Lectura i comentari de textos dels diversos autors per exposar a l'aula	
	Comentaris i aclariments sobre la lectura dels documents relacionats amb els textos sobre pensament romà	
	Aclariments sobre les explicacions relacionades amb els continguts	
Autònomes		
	Preparació del comentari de textos	

Preparació del comentari de textos dels diversos pensadors romans per exposar a l'aula

Lectura i estudi dels textos dels diversos autors

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició de treballs i debat	5	0,2	3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16
Redacció d'estudis sobre el pensament romà	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16
Tipus: Supervisades			
Lectura i comentari de textos	15	0,6	3, 6, 8, 9, 11, 12
Tipus: Autònomes			
Lectura i estudi dels textos	40	1,6	12
Preparació del comentari de textos	50	2	6, 12

Avaluació

Criteris d'avaluació

L'avaluació es farà tenint en compte les activitats següents:

- Defensa dels estudis sobre els diversos aspectes del pensament romà: exposició oral a l'aula
- Defensa dels estudis sobre els diversos aspectes del pensament romà: presentació per escrit
- Presentació de treballs
- Prova final d'exposició de temes relacionats amb el pensament romà.

Només els alumnes que no assoleixin l'aprobat com a nota global de l'assignatura d'acord amb els criteris d'avaluació continuada establerts podran presentar-se a la reavaluació. La reavaluació consistirà en un examen escrit en què l'alumne haurà de contestar algunes preguntes referides a qualsevol dels continguts de l'assignatura. La nota màxima que es podrà obtenir en la reavaluació és 5.

L'assistència a les classes és obligatòria. Donada la importància dels primers dies del curs de cara a l'establiment de les intervencions dels alumnes en l'assignatura, és indispensable la seva assistència a classe aquests dies.

Els alumnes que no hagin realitzat cap activitat d'avaluació seran considerats **no avaluables**.

Les dates de les activitats d'avaluació seran establertes pel professor d'acord amb els alumnes excepte la data de la reavaluació, que serà establerta per la facultat.

La revisió de les activitats d'avaluació es farà un cop el professor hagi donat a conèixer als alumnes la nota global de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Defensa dels estudis sobre els diversos aspectes del pensament romà: exposició a l'aula	30	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 16
Defensa dels estudis sobre els diversos aspectes del pensament romà: presentació per escrit	10	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15
Presentació de treballs	30	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15
Prova final d'exposició de temes relacionats amb el pensament romà	30	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 16

Bibliografia

Agustí d'Hipona, *Dels Acadèmics*. Introducció a la lectura d'Agustí de Josep Batalla. Barcelona (Fundació Bernat Metge) 1991.

San Agustín, *La Ciudad de Dios*. Libros I-II. Traducción de Lorenzo Riber. Texto revisado por Juan Bastardas. Volumen I. Barcelona (Colección Hispánica de Autores Griegos y Latinos) 1953.

Obras de San Agustín, XVI. *La Ciudad de Dios*. (1º). Edición bilingüe. Traducción de Santos Santamarta del Río y Miguel Fuertes Lanero. Introducción y notas de Victorino Capánaga. Madrid (Biblioteca de Autores Cristianos) 1977. (2º) 1978.

S. Aurelii Augustini *Confessionum libri XIII*. Edidit Martinus Skutella (MCMXXXIV). Editionem correctiorem curauerunt H. Juergens et W. Schaub, Stutgardiae et Lipsiae in Aedibus B.G. Teubneri MCMXCVI.

Agustí d'Hipona, *Confessions*. Introducció i traducció de Miquel Dolç. Barcelona (Clàssics del Cristianisme) 1989.

Balsdon, J.P.V.D., (ed.), *Los romanos*, Madrid (Gredos) 1966.

Barrow, R. H., *Los romanos*, México-Buenos Aires (Fondo de Cultura Económica) 1963(4).

Brun, J., *L'épicurisme*, París (Presses Universitaires de France) 1979(6).

Brun, J., *Le stoïcisme*, París (Presses Universitaires de France) 1976(7).

Cicerón, *Sueño de Escipión*. Texto latino, prólogo y notas por Antonio Magariños, Madrid 1943.

Cicerone, *Somnium Scipionis*. Introduzione e commento di Alessandro Ronconi. Firenze, 1967.

Marc Tul·li Ciceró, *Somni d'Escipió*. Traduït i explicat per Eduard Valentí. Dins: "Homenatge a Carles Riba. En complir seixanta anys". Barcelona, 1953-1954, p. 377-388.

Escolà i Tuset, J.M., *Diccionari de llatinismes i expressions clàssiques*, Barcelona 1967.

Florent Tertul·lià, Q.S., *Apologètic*. Introducció i notes de Miquel Dolç. Traducció de Fèlix Senties. Barcelona (Fundació Bernat Metge) 1960.

Johnston, Harold W., *La vida en la antigua Roma*. Madrid (Alianza Editorial) 2010.

Lucrecio Caro, T., *De la naturaleza*. Libro primero. Edición, introducción y comentario por Eduardo Valentí. Barcelona (CSIC) 1948.

Herrero Llorente, V.-J., *Diccionario de expresiones y frases latinas*, Madrid (Gredos) 1980.

Lombard, J., *Aurea dicta*. Paraules de l'antiga saviesa. Barcelona (Fundació Bernat Metge) 1960.

Marc Aureli, *Meditacions*. Introducció, traducció i notes de Joan Alberich i Mariné. Edició a cura de Joan Tello i Brugal. Barcelona (Llibres de l'Índex) 2008.

Mas, Salvador, *Pensamiento Romano. Una historia de la filosofía en Roma*. Valencia (Tirant lo Blanch) 2006.

Mosterín, J. *Roma. Historia del pensamiento*. Madrid (Alianza Editorial), 2007.

Peris, A., *Diccionari de locucions i frases llatines*, Barcelona 2001. Sánchez Doncel, G., *Diccionario de latinismos y frases latinas*, Madrid (Noesis) 1997.

Villalba i Varneda, P., *Roma a través dels seus textos. Introducció al pensament clàssic*. Bellaterra (Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Publicacions) 1994.

Villalba i Varneda, P., *Roma a través dels historiadors clàssics*, Bellaterra 1996.